

Bài 20

MỘT SỐ NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG TỚI TỐC ĐỘ DÒNG CHẢY VÀ CHẾ ĐỘ NƯỚC SÔNG. MỘT SỐ SÔNG LỚN TRÊN TRÁI ĐẤT.

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài học, HS cần :

1. Về kiến thức

- Hiểu rõ những nhân tố ảnh hưởng tới tốc độ dòng chảy của sông ;
- Nắm được những nhân tố ảnh hưởng tới chế độ nước của một con sông ;
- Biết cách phân loại sông.

2. Về kĩ năng

Phân biệt được mối quan hệ giữa các nhân tố tự nhiên với chế độ dòng chảy của một con sông.

3. Về thái độ, hành vi

Có ý thức bảo vệ rừng, bảo vệ các hồ chứa nước.

II – THIẾT BỊ DẠY HỌC

Bản đồ Tự nhiên Thế giới.

III – MỘT SỐ ĐIỂM CẦN LƯU Ý

1. Về nội dung

Tận dụng câu hỏi giữa bài để dẫn dắt HS đến nội dung mới của bài.

– Trọng tâm của bài là phần II : Một số nhân tố ảnh hưởng tới chế độ nước sông.

2. Về phương pháp

Tận dụng những kiến thức HS đã có, tổ chức các nhóm thảo luận dưới sự góp ý của GV.

– Khi dạy một số sông lớn, GV nên nêu vấn đề như :

- + Vì sao hạ lưu sông Nin chảy ở miền bán hoang mạc nhưng vẫn nhiều nước ?
- Vì sao sông A-ma-dôn có lưu lượng nước lớn và đầy nước quanh năm ?

Vì sao sông I-ê-nit-xê-i, về mùa xuân thường hay có lụt lớn?... Trên cơ sở đó dẫn dắt các em tìm hiểu nguồn cung cấp nước cho sông cũng như những đới, kiểu khí hậu của những vùng, miền mà sông chảy qua...

3. Gợi ý trả lời một số câu hỏi

– Câu hỏi :

Dựa vào kiến thức đã học và bản đồ Tự nhiên Việt Nam, em hãy cho biết vì sao mực nước lũ ở các sông ngòi miền Trung nước ta thường lên rất nhanh.

Trả lời :

- + Sông ngắn, dốc, do địa hình núi lan ra sát biển.
- + Mưa khá tập trung, mưa với lượng nước mưa lớn, trong thời gian ngắn.

– Câu hỏi :

Ở lưu vực sông, rừng phòng hộ thường được trồng ở đâu ? Vì sao trồng ở đó.

Trả lời :

Trên các lưu vực sông, rừng phòng hộ thường được trồng ở những vùng núi cao, thượng nguồn của sông, để điều tiết nước.

IV – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Mở bài

GV có thể đặt thẳng vấn đề của bài như : Bài học hôm nay sẽ giúp các em hiểu rõ vì sao tốc độ dòng chảy của một con sông lại không đồng nhất trên chiều dài của dòng sông, không đồng nhất ngay cả trên mặt cắt ngang của dòng sông. Đồng thời giúp chúng ta biết những nhân tố nào đã ảnh hưởng tới chế độ nước của một con sông.

2. Tổ chức dạy học

Khi dạy mục 2 của phần II : Địa thế, thực vật và hồ đầm, GV nên hướng dẫn các nhóm thảo luận về từng nhân tố : địa thế,... như :

– Đưa dẫn chứng so sánh (lòng sông dốc và lòng sông thoải, sông chảy ở miền đất đá ít thấm nước với miền thấm nước mạnh ; ở miền thảm thực vật rừng với miền đất trống đồi trọc...).

– Giải thích vì sao chế độ nước sông điều hoà hoặc không điều hoà.